

Nr 107.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående täckande av merkostnad för omändring av pansarbåten Svea till depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar; given Stockholms slott den 20 februari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvärsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att för omändring av pansarbåten Svea till depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar må, utöver av 1917 års riksdag för ändamålet anvisade medel av tillhoppa 600,000 kronor, användas ett belopp av 660,000 kronor av det utav nämnda riksdag på extra stat för år 1918 till anskaffning av undervattensbåtmateriel beviljade reservationsanslaget av 4,200,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20
februari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter följande.

1914 års se-
nare riksdag.

För ombyggnad av två torpedkryssare till depåfartyg för undervattensbåtar beviljade 1914 års senare riksdag ett anslag för år 1915 av 385,000 kronor, att utgå av värnskattemedel; och uppdrogs genom kungl. brev den 17 september 1914 åt marinförvaltningen att inkomma med utredning och förslag till ombyggnad av torpedkryssarna Claes Horn och Jacob Bagge till depåfartyg för dylika båtar.

1917 års
riksdag.

I utlåtanden, som under år 1916 avgivits av de marina myndigheterna, gjordes emellertid gällande, att pansarbåten Svea, vilken enligt 1914 års plan avsåges att utranteras under år 1917, lämpligen borde, i stället för omförmälda båda torpedkryssare, omändras för ifrågavarande ändamål.

I sådant avseende hade av marinförvaltningen uppgjorts två alternativa förslag till pansarbåten Sveas omändring, båda kombinerade med en verkstadsanläggning ombord å fartyget. Av dessa förslag upptog det ena (alternativ I), vilket beräknades betinga en kostnad av 600,000 kronor, allenast en mindre verkstad och de övriga anordningar, som vore oundgängligen nödvändiga för att fartyget skulle bli tjänligt till depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar. I det andra förslaget (alternativ II), för vilket beräknades en kostnad av 720,000 kronor, ingick en utökad verkstadsanläggning ombord å fartyget.

Enligt båda nu nämnda alternativ avsågs pansarbåten Svea att efter omändringen kunna användas såsom depå- och verkstadsfartyg för 6 1:a klass undervattensbåtar.

I proposition (nr 78) till 1917 års riksdag uttalade föredragande departementschefen, att det med hänsyn till bland annat de stora reservförråd av olika slag, som enligt vad krigets erfarenheter givit vid handen måste av depåfartygen kunna tillhandahållas undervattensbåtarna, vore uppenbart, att torpedkryssarna icke vore lämpliga såsom depåfartyg. Vid sådant förhållande och då därjämte dessa torpedkryssare behövde anlitas för ett flertal uppgifter, vilka genom krigserfarenheterna fått ökad vikt, såsom bevakning mot undervattensbåtar, stödande av mineringsdivisioner m. m., ansåg departementschefen, att förslaget om nämnda båda torpedkryssaresh ombyggnad till depåfartyg borde frångås samt att pansarbåten Svea i stället borde, i enlighet med det såsom alternativ II betecknade förslaget, omändras för att tjäna såsom depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar. Såsom förut nämnts, utgjorde kostnaderna för utförandet av nämnda förslag 720,000 kronor.

I anslutning härtill föreslog Kungl. Maj:t i omförmälda proposition, att riksdagen måtte dels medgiva, att det av 1914 års senare riksdag för ombyggnad av två torpedkryssare till depåfartyg för undervattensbåtar beviljade anslaget, 385,000 kronor, finge användas för omändring av pansarbåten Svea till depåfartyg för undervattensbåtar och till verkstadsfartyg, och dels därutöver för sistnämnda ändamål bevilja ett anslag för år 1918 av 335,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna beloppet.

I skrivelse (nr 224) anförde 1917 års riksdag, bland annat, att riksdagen icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag om ändring av pansarbåten Svea till depåfartyg, men att riksdagen ansåge, att endast den mindre verkstadsanläggningen enligt förutnämnda alternativ I borde komma till utförande. Utöver redan av riksdagen beviljade medel skulle således ytterligare erfordras ett belopp av (600,000 — 385,000) 215,000

kronor; och har riksdagen på grund härav lämnat det av Kungl. Maj:t äskade medgivandet i fråga om användandet av förenämnda, utav 1914 års senare riksdag beviljade anslaget å 385,000 kronor samt därutöver för omändring av pansarbåten Svea till depåfartyg för undervattensbåtar och till verkstadsfartyg beviljat ett reservationsanslag för år 1918 av 215,000 kronor, att utgå av förefintlig behållning å värnskattefonden, samt med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna beloppet.

Marinförvaltningens skrivelse den 19 oktober 1917.

Marinförvaltningen anmälde härefter i skrivelse den 19 oktober 1917, att ämbetsverket infordrat anbud å utförande av de ändringsarbeten å pansarbåten Svea, vartill riksdagen sålunda ställt medel till förfogande, ävensom anmodat varvschefen vid flottans station i Stockholm att uppgöra kostnadsberäkning rörande arbetenas utförande vid varvet därstädes. Emellertid framginge — enligt vad ämbetsverket vidare meddelade — av de på grund härav inkomna anbuden och en utav bemälda varvschef avgiven kostnadsberäkning, att det med dåvarande prisläge vore omöjligt att för de anvisade medlen, tillhoppa 600,000 kronor, kunna utföra ändringsarbetena till avsett omfång; och hade ämbetsverket för avsikt att föranstalta om utredning, i vad mån det skulle låta sig göra att genom inskränkning i arbetenas omfång kunna nedbringa kostnaden för fartygets omändring, och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med den framställning, vartill utredningen kunde giva anledning.

Marinförvaltningens skrivelse den 22 januari 1918.

Sedan utredning i nyss omförmålt hänseende blivit verkställd, anförde marinförvaltningen i skrivelse den 22 januari 1918 följande.

Med ledning av varvschefens vid flottans station i Stockholm förutnämnda kostnadsberäkning, vilken slutade på en summa av 1,050,000 kronor, men varuti icke inginge kostnaden för anskaffning av luftkompressionsaggregat samt bestyckning och ammunition, hade inom ämbetsverket utarbetats ett nytt förslag till omändring av pansarbåten Svea för ifrågavarande ändamål (alternativ III), enligt vilket pansarbåten fortfarande avsåges till depåfartyg för 6 1:a klass undervattensbåtar, men anordningarna ombord, särskilt verkstadsanläggningen, gjorts mindre omfattande, så att kostnaderna för ändringsarbetenas utförande enligt detsamma skulle kunna hålla sig inom ramen av för ändamålet disponibla medel, sammanlagt 600,000 kronor. Samtidigt hade hänsyn tagits därtill, att omändringens verkställande i överensstämmelse med detta förslag ej skulle lägga hinder i vägen för dess utförande på sätt ursprungligen avsetts, i händelse medel härför kunde erhållas.

Uti ett över nämnda förslag infordrat yttrande hade chefen för marinstaben avstyrkt den föreslagna inskränkningen av ändringsarbetena, emedan därigenom personalutrymmet å fartyget, vilket redan från början varit snävt tilltaget, skulle än ytterligare minskas; och hade chefen för marinstaben därvid även påpekat, att förslag föreläge till viss ökning av bemanningen å undervattensbåtarna. Då det emellertid vore erforderligt, att ändringsarbetena å pansarbåten Svea med det snaraste igångsattes, hade chefen för marinstaben framhållit, att det icke torde kunna undvikas, att den ursprungliga planen för omändringen på grund av bristande medel tillsvidare inskränktes i den mån, som kunde befinnas nödvändig.

På grund av de utav chefen för marinstaben framställda erinringarna hade av marinförvaltningen uppgjorts ytterligare ett ändringsförslag (alternativ IV), som upptog personalutrymme även för den ifrågasatta ökade bemanningen å undervattensbåtarna samt anslöte sig till alternativ III på sådant sätt, att ändringsarbetets verkställande enligt det sistnämnda förslaget icke skulle lägga hinder i vägen för utförande av alternativ IV. Enligt uppgjord kostnadsberäkning erfordrades för utförande av alternativ IV sammanlagt 950,000 kronor, eller 350,000 kronor utöver för ändamålet disponibla medel.

Marinförvaltningen ville, i likhet med chefen för marinstaben, framhålla, att avsevärda olägenheter syntes komma att uppstå, ifall depåfartyget icke skulle kunna medgiva förläggning av hela den till depån hörande personalen, varjämte därigenom dess användbarhet för avsett ändamål högst betydligt skulle förminska. Ändringsarbetenas utförande enligt alternativ IV syntes ämbetsverket fördenskull vara mest ändamålsenligt, under det att alternativ III endast kunde betraktas som ett provisorium.

Då det emellertid icke blott med hänsyn till färdigställandet av nya undervattensbåtar utan även på den grund, att ytterligare uppskov med säkerhet syntes komma att medföra betydande kostnadsökningar, vore av stor vikt, att ändringsarbetena, för vilkas verkställande av varvschefen vid flottans station i Stockholm beräknats åtgå en tid av minst 18 månader, snarast möjligt igångsattes, hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte dels medgiva, att arbetet med pansarbåten Sveas omändring finge omedelbart igångsättas i enlighet med alternativ III, dels ock i proposition till 1918 års riksdag för fortsättande och slutförande av ifrågasatt arbete enligt alternativ IV, utöver redan för ändamålet anvisade 600,000 kronor, äska ett anslag av 350,000 kronor.

Kungl. brev
den 15 februari
1918.

Genom kungl. brev den 15 februari 1918 medgav Kungl. Maj:t, att arbetet med omändring av pansarbåten Svea finge i enlighet med berörda alternativ III omedelbart igångsättas, och förklarade sig Kungl. Maj:t vilja framdeles taga under överbäggande frågan om utförande av de i förenämnda alternativ IV ingående ändringsarbeten å omförmälda pansarbåt.

Marinförvalt-
ningens skri-
velse den 14
oktober 1919.

Sedermera anmälde marinförvaltningen i skrivelse den 14 oktober 1919 att, då enligt från varvschefen vid flottans station i Stockholm ingånget meddelande det anvisade anslaget å 600,000 kronor för ifrågavarande omändringsarbete visat sig icke vara tillräckligt för arbetets utförande och av sagda anslag omkring hälften dämera vore upparbetat, ämbetsverket anbefallt bemälde varvschef att tills vidare avbryta arbetena å fartyget i den utsträckning, som kunde ske utan att arbetare å varvet därför behövde avskedas. Samtidigt meddelade ämbetsverket, att utredning igångsatts rörande vilka förenklingar i planen för pansarbåtens omändring skulle kunna vidtagas för nedbringande av kostnaderna.

Kungl. brev
den 24 okto-
ber 1919.

Enligt kungl. brev den 24 oktober 1919 har Kungl. Maj:t, med godkännande av den utav marinförvaltningen vidtagna åtgärden att avbryta ifrågavarande arbeten, anbefallt ämbetsverket att så skyndsamt som möjligt inkomma med utredning och förslag rörande förenklingar i planen för ifrågavarande pansarbåts omändring, varvid borde iakttagas, att kostnaderna för omändringen såvitt möjligt icke komme att överskrida för ändamålet beviljade medel.

Marinförvalt-
ningens skri-
velse den 4
november
1919.

Marinförvaltningen har vidare i skrivelse den 4 november 1919 — med förmålan att utredning angående möjligheten till förenkling i planen för ändringsarbetet påginge samt att, även om kostnaderna i någon mån skulle kunna nedbringas genom sådan förenkling, det icke vore möjligt att fullfölja arbetet inom tillnärmelsevis de anvisade medlen — anfört bland annat, att av plåtarbetet för den nya överbyggnaden på pansarbåtens övre däck ännu återstode största delen av överbyggnadsdäckets plåtbeklädnad samt bordläggningen, varför överbyggnaden nu befunne sig alldeles öppen och, om den under längre tid lämnades på sådant sätt, komme att taga skada; och har ämbetsverket på grund härav samt med hänsyn till önskvärdheten att bereda varvsarbetarna sysselsättning under sådan tid, då privat arbete å varvet icke erbjödes, hemställt, att arbetena å fartygets överbyggnad finge fortsättas, såvitt

plåtarbetet beträffade, samt att för sådant ändamål måtte få användas ett belopp av högst 50,000 kronor av till arbetet i fråga anvisade medel.

Genom kungl. brev den 21 november 1919 har Kungl. Maj:t lämnat bifall till marinförvaltningens i berörda skrivelse den 4 november 1919 gjorda hemställan.

Kungl. brev
den 21 no-
vember 1919.

Marinförvaltningen har nu i skrivelse den 25 november 1919 i detta ärende anført följande.

Marinförvalt-
ningens skri-
velse den 25
november
1919.

Av de för ifrågavarande ändringsarbete anvisade medlen hade av marinförvaltningen för bestridande av varvschefens kostnader ställts till förfogande 450,000 kronor. Den återstående summan, 150,000 kronor, hade av ämbetsverket reserverats till följande ändamål, för vilka beräknats nedannämnda belopp, nämligen:

för luftkompressionsaggregat	16,300 kronor
» bestyckning och ammunition	85,000 »
» ritningar m. m.	48,700 »

Summa 150,000 kronor.

Av en utav varvschefen den 20 september 1919 till marinförvaltningen överlämnad beräkning över de ytterligare medel, som vore erforderliga för ändringsarbetenas utförande jämlikt kungl. brevet den 15 februari 1918 (alternativ III), framginge att, utöver det för varvets kostnader avsedda beloppet av 450,000 kronor, för arbetenas fullföljande skulle erfordras ytterligare 583,612 kronor eller i runt tal 585,000 kronor, varjämte för sådana arbeten, som varvschefen hänfört till underhållsarbeten, krävdes ett belopp av 75,000 kronor. För arbetet i dess helhet skulle alltså ett belopp av 660,000 kronor vara behöfligt. Anledningen till att förändringsarbetena icke kunde fullföljas inom ramen för de år 1917 beräknade kostnaderna vore att finna dels i de sedan nämnda tid inträffade stegringarna i materialpris och höjning av arbetslöner, dels i det genom det nya bokföringssystemet anbefallda driftkostnadspålägget, som skulle påföras det anslag, varav arbetet bekostades, och dels däruti att under ändringsarbetet upptäckts bristfälligheter å fartyget, vilka förut ej varit kända och vilka måste avhjälpas.

För att bedöma, vilka förenklingar i planen för pansarbåtens omändring eventuellt skulle kunna vidtagas för nedbringande av kostnaderna, vore det nödvändigt att först klargöra de uppgifter, pansarbåten efter

förändring till depå- och verkstadsfartyg enligt det till utförande anbefallda alternativ III hade att fylla.

I dessa hänseenden skulle fartyget:

a) lämna bostadsutrymme för — förutom personal för fartygets eget behov — besättningarna och reservpersonalen till 6 1:a klass undervattensbåtar,

b) lämna utrymme för ombordtagning av reservinventarier, utredning och förråd till samma antal båtar,

c) hava anordningar för ombordtagning, översyn och luftfyllning av torpeder samt för utförande av å dem vanligast förekommande reparationsarbeten, samt

d) vara bestyckat för avvärjande av anfall från lätta fartyg samt luftangrepp.

Av dessa uppgifter vore den viktigaste att kunna lämna bostadsutrymme åt de till depån hörande undervattensbåtarnas besättningar. Med hänsyn härtill hade utredningen i första hand omfattat de reduktioner, som, under förutsättning att depåfartyget fortfarande avsåges för 6 1:a klass undervattensbåtar, kunde påräknas, därest

förrådsutrymmena ombord inskränktes,
anordningarna för torpeder och verkstad inskränktes,
bestyckningen minskades.

Genom inskränkning av förrådsutrymmena ombord kunde nedan nämnda kostnadsbesparingar göras genom uteslutande av:

anordningar för brännoljaförråd	kronor	9,500: —
» » smörjolja- och fotogenförråd	»	2,500: —
inredning av uppborädsrum	»	1,500: —
		<hr/>
	kronor	13,500: —

Därest anordningarna för torpeder och verkstad inskränktes, kunde följande kostnadsbesparingar göras:

uppsättning av 2 kranar med maskineri	kronor	21,100: —
anordningar för stuvning av torpeder	»	4,400: —
» » fyllning » »	»	4,750: —
verkstad med maskiner och inredning	»	19,750: —
		<hr/>
	kronor	50,000: —

Genom minskning av depåfartygets bestyckning och ammunition kunde ytterligare 20,000 kronor besparas, varigenom hela besparingen i kostnader enligt denna plan skulle uppgå till sammanlagt (13,500 + 50,000 + 20,000) 83,500 kronor.

Vidare hade undersökts, vilka ytterligare besparingar kunde påräknas, därest depåfartyget skulle avses endast för en division, d. v. s. 3 1:a klass undervattensbåtar, varvid kostnadsminskningen beräknats dels under förutsättning, att depåfartygets övriga inredning utfördes enligt nu gällande plan, dels att förutnämnda anordningar för förråd, torpeder, verkstad och bestyckning inskränktes.

Genom att utesluta inredningen för hälften av den förut beräknade personalen för undervattensbåtar m. m. minskades omändringskostnaderna med omkring 23,500 kronor.

Därest denna inredning uteslötes samt därjämte anordningarna för förråd, torpeder, verkstad och bestyckning enligt förut angiven plan inskränktes, beräknades omändringskostnaderna sålunda kunna minskas med (83,500 + 23,500) 107,000 kronor.

De reduktioner i för närvarande beräknade kostnader för förändringsarbetenas fullföljande, som kunde påräknas genom vidtagande av ovan angivna förenklingar i planen för pansarbåtens omändring, uppginge således till:

1) om fartyget fullbordades endast såsom flyttbart logementsfartyg för 6 1:a klass undervattensbåtar	kronor	83,500: —
2) om fartyget fullbordades såsom depå- och verkstadsfartyg för endast 3 1:a klass undervattensbåtar	»	23,500: —
3) om fartyget fullbordades endast såsom flyttbart logementsfartyg för 3 1:a klass undervattensbåtar	»	107,000: —.

Med ledning av den utav varvschefen verkställda kostnadsberäkningen erfordrades således för ändringsarbetenas fullföljande, utöver redan beviljade medel,

enligt 1)	omkring	576,500 kronor
» 2)	»	636,500 »
» 3)	»	553,000 » ,

medan för arbetenas fullföljande enligt nu gällande plan, alternativ III, beräknades erfordras ytterligare omkring 660,000 kronor.

Då genom de kostnadsbesparingar, som kunde påräknas genom ovan angivna förenklingar i planen för pansarbåtens omändring, fartygets avsedda ändamål att utgöra depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar skulle i avsevärd mån förfelas och de hittills anvisade medlen vore otillräckliga även för arbetenas fullföljande enligt den minst kostsamma planen samt driftkostnaderna måste, därest fartyget endast skulle kunna användas såsom logements- eller depåfartyg för 3 1:a klass undervattensbåtar, bliva alltför höga i förhållande till den uppgift, fartyget sålunda

skulle kunna fylla, ansåge sig marinförvaltningen icke kunna tillstyrka, att några ytterligare förenklingar vidtoges i den nu för pansarbåtens förändring gällande planen. Marinförvaltningen ansåge sig så mycket mindre kunna förorda sådana ytterligare förenklingar, som enligt från varvschefen i skrivelse den 29 oktober 1919 ingånget meddelande den för närvarande såsom depåfartyg för undervattensbåtar använda f. d. kanonbåten Skäggald efter under år 1918 ombord inträffad eldsvåda befunne sig i ett sådant tillstånd, att dess reparation och försättande i fullt reglementsenligt skick beräknades uppgå till i runt tal 129,000 kronor, samt det torde kunna ifrågasättas, huruvida det kunde vara med god ekonomi förenligt att nedlägga så stora kostnader å omförmälda fartygs reparation. Utredning härom påginge, varefter marinförvaltningen i särskild skrivelse komme att föreslå, huru med detta fartyg borde förfaras.

Av 1918 års riksdag hade medgivits, att det av 1917 års riksdag beviljade anslaget, 4,200,000 kronor, till anskaffning av undervattensbåtmateriel finge användas även för bestridande av ökade kostnader för färdigställande av under byggnad varande undervattensbåtmateriel samt för undervattensbåtvapnets höjande i övrigt. Då ifrågavarande ändring av pansarbåten Svea till depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar måste anses stå i nära sammanhang med undervattensbåtvapnets effektivitet, syntes det av riksdagen sålunda lämnade medgivandet kunna innebära möjlighet att av ifrågavarande anslag disponera de för ändringsarbetenas slutförande erforderliga medlen. Av förenämnda anslag å 4,200,000 kronor hade redan dels beviljats, dels av marinförvaltningen begärts sammanlagt 2,570,800 kronor, vadan det för närvarande torde vara att räkna med ett återstående belopp av 1,629,200 kronor.

Marinförvaltningen ansåge sig fördenskull böra föreslå, att ämbetsverket erhöile bemyndigande att av nyssnämnda anslag för nu avsedda ändamål få använda ett belopp av 660,000 kronor.

Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna, att riksdagens uttryckliga medgivande erfordrades för disponering av ovan angivna anslag för nu ifrågavarande ändamål, ville marinförvaltningen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte hos 1920 års riksdag göra framställning att för fullföljande av de genom 1917 års riksdag beslutade arbeten för förändring av pansarbåten Svea till depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar måtte få användas ett belopp av 660,000 kronor av återstående medel av det av samma års riksdag beviljade anslaget till anskaffning av undervattensbåtmateriel.

Den beräkning av kostnaderna för pansarbåten Sveas omändring till depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar, varpå 1917 års riksdag grundade sitt beslut i ämnet, har, såsom förut nämnts, uppgjorts under år 1916. Med anledning av därefter inträffade betydande prisstegringar å materialier och arbete hava nämnda kostnader visat sig komma att väsentligt överstiga de ursprungligen beräknade. Härtill hava ock bidragit dels det vid arbetena å flottans varv genom det nya bokföringssystemet föreskrivna driftkostnadspålägget och dels den omständigheten, att under ändringsarbetets fortgång upptäckts bristfälligheter å fartyget, vilka förut icke varit kända och som i samband med arbetets utförande måste avhjälpas. På grund härav hava ifrågasvarande kostnader, som år 1916 upptagits till 600,000 kronor, numera beräknats till 1,260,000 kronor, utgörande en kostnadsökning av 660,000 kronor.

Departements-
chefens
yttrande.

Fråga har då uppstått, huruvida icke genom inskränkningar i omförmälda ändringsarbeten det nu såsom erforderligt beräknade ytterligare medelsbeloppet skulle kunna nedbringas. I sådant hänseende har marinförvaltningen i sin berörda skrivelse den 25 november 1919 redogjort för de olika möjligheter, som i detta syfte ansetts kunna ifrågasättas. I likhet med marinförvaltningen finner jag emellertid, att fartygets användbarhet såsom depå- och verkstadsfartyg för 1:a klass undervattensbåtar genom de inskränkningar i den för fartygets omändring godkända planen, som för ernående av sådana kostnadsminskningar måste vidtagas, skulle så väsentligt nedsättas, att dessa inskränkningar icke kunna anses tillrädliga. Härvid är även att märka, att de kostnadsminskningar, som genom sådana inskränkningar skulle kunna åstadkommas, i allt fall icke bleve av större betydenhet samt att driftkostnaderna för fartyget, om detsamma skulle, på sätt ifrågasatts, färdigställas såsom logements- eller depåfartyg för allenast 3 1:a klass undervattensbåtar, skulle bliva alltför höga i förhållande till den uppgift, som fartyget under sådan förutsättning kunde fylla. Vid sådant förhållande och då jag vid den granskning, som jag underkastat den senast uppgjorda kostnadsberäkningen beträffande omförmälda ändringsarbeten, icke funnit anledning till erinran mot densamma, anser jag mig icke kunna underlåta att tillstyrka, att medel nu beredas för täckande av det återstående kostnadsbeloppet, 660,000 kronor. Jag vill härvid även framhålla, att för bedrivande på ett tillfredsställande sätt och i nöjaktig omfattning av övningar med flottans undervattensbåtar ett tillräckligt antal depåfartyg är av oundgängligt behov påkallat. Av de tre till depåfartyg för undervattensbåtar avsedda fartygen, Svea, Skäggald och Blenda, befinner sig för närvarande endast det sistnämnda i tjänstdugligt skick. Beträffande Skäggald har,

såsom förut nämnts, ombord å fartyget under år 1918 inträffat en eldsvåda, varigenom detsamma blivit tjänstodugligt; och hava kostnaderna för erforderliga reparations- m. fl. arbeten å fartyget beräknats till omkring 129,000 kronor. Genom kungl. brev den 23 nästlidna januari har föreskrivits, att underhållet av detta fartyg skall tills vidare under år 1920 inskränkas till att omfatta vad som oundgängligen erfordras för att materielen ej skall taga skada samt att kostnaderna för sådant underhåll av fartyget tills vidare skall begränsas till högst 2,500 kronor för år. Härigenom har avgörandet av frågan om Skäggalds framtida användning tills vidare uppskjutits, och behovet av färdigställandet av pansarbåten Svea för ifrågavarande ändamål har med hänsyn härtill än starkare framträtt.

I fråga om sättet för bestridandet av omförmälda kostnadsbelopp, 660,000 kronor, har marinförvaltningen erinrat, hursom 1918 års lagtima riksdag medgivit, att det av 1917 års riksdag till anskaffning av undervattensbåtmateriel på extra stat för år 1918 beviljade reservationsanslaget av 4,200,000 kronor finge användas även för bestridande av ökade kostnader för färdigställande av undervattensbåtmateriel, som då vore under byggnad, samt för undervattensbåtvapnets utveckling i övrigt; och har marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga ämbetsverket att för här ifrågavarande ändamål av nyssnämnda anslag använda ett belopp av 660,000 kronor, eller, därest riksdagens medgivande härtill skulle anses böra inhämtas, därom göra framställning till riksdagen.

Av omförmälda anslag, 4,200,000 kronor, har marinförvaltningen i tidigare gjorda framställningar, av vilka några ännu äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning, begärt att få använda tillhoppa 2,570,800 kronor, vadan alltså, under förutsättning av bifall till dessa framställningar i deras helhet, skulle av anslaget återstå 1,629,200 kronor.

Då omförmälda ändringsarbeten å pansarbåten Svea otvivelaktigt stå i nära samband med övriga åtgärder för undervattensbåtvapnets utveckling, anser jag lämpligt, att berörda anslag å 4,200,000 kronor till erforderlig del tages i anspråk för tillgodoseende av här ifrågavarande ändamål. Härtill torde emellertid med hänsyn till föreliggande förhållanden riksdagens medgivande böra inhämtas.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att för omändring av pansarbåten Svea till depå- och verkstadsfartyg för undervattensbåtar må, utöver av 1917 års riksdag för ända-

målet anvisade medel av tillhoppa 600,000 kronor, användas ett belopp av 660,000 kronor av det utav nämnda riksdag på extra stat för år 1918 till anskaffning av undervattensbåtmaterial beviljade reservationsanslaget av 4,200,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Henning Öhman.
